

Tasub teada:
Kuidas leida sobivaim
töökoht
Lk 11-12

Sündmus:
Viljandi võõrustas
Erilist laulupidu
Lk 14-15

Meie külaline:
Rannar Vassiljev
Lk 4-5

Tasub teada:
Mis on EQUASS?
Lk 16-17

Erivajadustega
inimesed kohtusid
Kodijärvel
Lk 8-10

Kööginurk
Lk 19-20

Kaanelugu lk 2:

VALDEK

SISUKORD

- 1 ▶▶ JUHTKIRI:
Janek Muru
- 2-3 ▶▶ MEIE INIMESED:
Valdek – rõõmus laulumees
rongide ja tuletõrjeautode
keskel
- 4-5 ▶▶ MEIE KÜLALINE:
Rannar Vassiljev
- 6-7 ▶▶ SÜNDMUS:
90 aastat erihoolekannet
Võisikul
- 8-10 ▶▶ SÜNDMUS:
Erivajadustega inimesed
kohtusid Kodijärvel
- 11-12 ▶▶ TASUB TEADA:
Kuidas leida sobivaim
töökoht?
- 13 ▶▶ TASUB TEDA:
Valitsus kiitis heaks
töövõimereformi
edasilükkamise eelnõu
- 14-15 ▶▶ SÜNDMUS:
Viljandi võõrustas Erilist
laulupidu
- 16-17 ▶▶ TASUB TEADA:
Mis on EQUASS?
- 18 ▶▶ TARKUSETERAD:
Harilik kukeseen
- 19-20 ▶▶ KÖÖGINURK:
Maitsev, tervislik ja
isuäratav kukeseenekaste

TOIMETUS

JANEK MURU
peatoimetaja
janek@vaimupuu.ee

KERTTU RAKKE
keeletõimetaja
kertturakke@yahoo.com

MARGUS ENNO
tegevtoimetaja

MERIKE RAMOT
Haldus/arendus

TOIVO NIIBERG
Kööginurga toimetaja

Toimetuse üldinfo:
Gsm: +(372) 5563 4449
toimetus@vaimupuu.ee
www.vaimupuu.ee

MTÜ Vaimupuu
EE272200221053671605
Swedbank

Makett ja kujundus:
Janek Muru, Vaimupuu
Trükk: AS Ferdida
Paber: G-Print (kaaned: G-Print
250g/m² ja sisu G-Print 150g/m²)

KAASTÖÖD: Kaie Pukk, Tiina Saar-
Veelmaa, Imbi Rego, Terje Teder,
Rannar Vassiljev, Ester Sõtsova, Keiu
Talve ja Tiina Azojan.

DSV

PAPYRUS

HASARTMÄNGUMAKSU
NÕUKOGU

Ajakiri Vaimupuu korraldab
vaimupuudega inimestele fotokonkursi

vaimupuu

„SÕPRUS“

Ootame fotosid, millel kujutatud **tegelane, tegevuspaik** või **olukord väljendab sõprust ja sõbralikkust**. Samuti võib sõprust märkida **pildiallkiri**.

Hinnatakse eelkõige loovust ja vaimukust, väljendusrikkust ja emotsionaalsust, kunstilist ja tehnilist taset. Esitada võib nii mustvalgeid kui värvifotosid.

Soovime saada pilte, mis näitavad rõõmsaid ja rõõmustavaid tegelasi ja/või seda, millest nende sõprus sündinud on. Seeläbi on konkursi kaudsem eesmärk leida ja luua positiivsust nii vaimupuudega inimeste endi kui ka laiemal avalikkuse seas.

Foto tegemisel (lavastamine, idee väljamõtlemine jne) võib kasutada teiste abi, ent **pildistama peab vaimupuudega inimene**.

Fotod peavad olema jpg-formaadis.

Iga inimene võib saata **kuni 5 võistlustööd**.

Pildid ei tohi olla digitaalselt töödeldud, elemente ei tohi pildilt eemaldada ega piltidele lisada.

Et hiljem oleks võimalik fotosid kvaliteetselt trükkida, peab olema fotode suurus **vähemalt 2 mB**.

Võistlustöid ootame e-posti aadressil
fotokonkurss@vaimupuu.ee hiljemalt **1. oktoobriks 2015.a**

Lisaküsimusi võib saata e-posti aadressil
toimetus@vaimupuu.ee.

Fotole lisaks on vaja märkida:

- foto pealkiri
- organisatsiooni nimi
- autori nimi ja vanus

Õnnestunumad fotod avaldatakse ajakirjas Vaimupuu ning parimad neist 2016. aasta Vaimupuu kalendris.

Foto: Christina Pihel, Hiiumaa
"Tigu leidis lille"

Ootamatult on saabunud sügis!

Tänavune jahe suvi on möödas. Ööd muutuvad külmemaks, lehed kirjumaks – sügis on kätte jõudnud. Vabandame lugejate ees, et Vaimupuu suvelõpu-number hilinevalt ilmub, ent terve suvi ja septembrikuu takkapihta olid meie toimetusele väga teguderohked.

Maikuust alates tegime Kerttu Rakkega tihedat tööd: valmis minu elulooraamat „Pimedusest välja“. Siin rääkisin ma ausalt oma raskest lapsepõlvest Imastu lastekodus ning probleemidest vaba maailmaga kohanemisel. Mul on hea meel, et see raamat ilmus. Usun, et see annab mõtlemisainet igähele. Nii neile, kes on puuetega inimestega ja lastekodulastega kokku puutunud, kui ka neile, kes pole. See pole kättemaksu- ega kibestumuse lugu. See on lugu sellest, et kunagi ei tohi alla anda, alati peab endasse uskuma ja oma unistuste poole pürgima. Mina sain hakkama – kõikide pahasoovijate kiuste pääsesin lastekodust välja ning elan juba 15 aastat iseseisvalt. Loodan, et paljud, kes tunnevad end oma puude pärast alaväärsena, saavad minu loost tuge ja innustust.

Raamat on müügil juba septembri keskpaigast, lisaks saab seda tellida Kerttu kodulehelt www.kertturakke.com.

Raamatus „Pimedusest välja“ on juttu ka Vaimupuu tegemistest. Neid mälestusi kokku kirjutades avastasime, et neid oli väga palju: Vaimupuu toimetamisest oleks saanud lausa eraldi raamatu! Aitäh teile, kallid lugejad! Just tänu teile on meil võimalus ja põhjus Vaimupuud välja anda.

Seekordses numbris saate lugeda Valdekust, kellel on suur huvi rongide vastu. Kohtusin temaga

Kodijärve Kodus ja mul oli tükk tegemist, et oma küsimusi esitada – Valdek rääkis vaid masinatest. Nii vaimustuses oli ta oma arvukatest rongidest ja tuletõrjeautodest!

7.-9. juulil toimus iga-aastane erivajadustega inimeste õppelaager, seekord Tartumaal, Kodijärve mõisas. Viljandis aga leidis aset igal aastal järjest populaarsemaks muutuv erivajadustega inimeste laulupidu – ainuke omataoline suurüritus Eestis. Neist sündmustest on selles ajakirjanumbris fotodega illustreeritud ülevaated. Lisaks on juttu töövõimest, reformidest, töölesaamisest ja tööturust – usun, et midagi põnevat leiab siit igaüks.

Oktoobris leiavad Raplas aset praktilise säästva tarbimise koolitused, mida korraldab MTÜ Vaimupuu koostöös keskkonnaportaali Bioneer.ee (MTÜ Ökomeedia). Anname hüva nõu Rapla „Vahtra“ Tugikeskuse ja Viljandimaa Singeli klientidele. Täna hasartmängumaksu nõukogu, kelle toetusel see hea idee teoks saab! Ühtlasi anname teada, et sarnaseid koolitusi võime läbi viia tulevikus ka mujal, kus soovijaid ja võimalusi on.

Soovime kõigile kaunist sügist!

KALLIS LUGEJA!

Kui Sul on ettepanekuid, millest või kellest meie ajakirjas edaspidi juttu peaks olema, anna meile teada! Väga oodatud on nii ajakirjanduslikud kui kunstilised kaastööd.

Kui soovid meie ajakirja tellida (tasuta) või väljaandmist toetada, võta meiega ühendust!

Toimetuse telefon: 55634449, e-posti aadress: toimetus@vaimupuu.ee

www.vaimupuu.ee.

a/a: EE272200221053671605 Swedbank.

Mittetulundusühing Vaimupuu on riikliku tulumaksusoodustusega sihtasutuste nimekirjas.

VALDEK – RÕÕMUS LAULUMEEES TULETÕRJEAUTODE JA RONGIDE KESKEL

TEKST: Ester Sõtsova, Kodijärve Kodu tegevusjuhendaja
ja Vaimupuu
FOTOD: Tiina Azojan

Valdekul on eluaastaid juba 44, ent lapseliku meelt pole ta kaotanud. Oma päevi vee-
dab ta Kodijärvel kergemaid töid tehes ning
mudelrongidega ja –autodega mängides.

Oma elu olulisi kuupäevi mäletab Valdek täpselt. Kui neli vanemat venda ja isa kodust lahkusid, jäi ta emaga kahekesi.

„Kui ma jõudsin reedel, 26. oktoobril 1984. aastal kodunt Imastu Kool-Kodusse Lääne-Virumaale Tapa kanti, olin 13-aastane,“ mäletab Valdek. „Õppisin Imastu 10. õppe-
rühmas lugema, arvutama, kirjutama ja joonistama. Kooli saalis toimusid laulukoori- ja tantsuproovid.“ Ka töökas-
vatuse esimesed õppetunnid sai Valdek Imastust. „Õppi-
sin seal koristustöid, põllu- ja aiatöid, samuti kaubavedu, kivisöövedu, sõnnikuvedu, turbavedu, tuhavedu,“ loetleb Valdek erinevaid töid, mida ta tegi.

„21-aastasena, teisipäeval, 11. mail 1993. aastal, jõudsin Harjumaale, Kernu Hooldekodusse,“ jutustab Valdek. Kernus jätkas Valdek juba õpitud töödega, lisaks käis ka lehmakarjas, seda umbes 20 aastat. Siin avastas Valdek, et oskab hästi bowlingut mängida. See mäng on ta viinud nii Ameerikasse kui Inglismaale. Laulukoori ridades on Valdek esinenud nii Lätis kui Soomes.

Kernu hooldekodus sai Valdek lähedaseks oma ammu-
se sõbranna Riinaga. Koos kolisid nad Tartumaale Kodi-
järve Kodusse – peremajja nr 2. „Esmaspäeval, 11. märtsil 2013. aastal,“ täpsustab Valdek. Riina ja Valdek veedavad koos palju aega. Nad võtavad ette pikki jalutuskäike ning ka mängivad koos – Valdek rongidega, Riina Barbie-nukudega.

Valdek mäletab hästi iga oma masina saamislugu.

Valdeku rongiarmastus on jäädvustatud isegi filmilindile. 1989. aastal valmis Imastu ja Karula lastekodudest dokumentaalfilm „Lepatriinutalv“, kus Valdekul on täita kandev roll. Suur osa filmist räägibki Valdekust ja tema rongiarmastusest.

Kodijärvel on Valdeku sõnul hea mängida oma vedurite, rongide ja tuletõrjeautodega. Ta mängib oma depoos iga päev.

„Mul on Kodijärve Kodu depoos 35 vedurit, 55 rongi ja 93 tuletõrjeautot,“ teab Valdek täpselt. „Ma hakkasin Imastu Kool-Kodus neid vedureid ja ronge koguma 1991. aastast – 24 aastat tagasi. Tuletõrjeautosid hakkasin koguma 1992. aastast – 23 aastat tagasi. Mõnikord kingiti jõuluringiks, mõnikord sünnipäevakingiks.“ Valdek mäletab hästi iga masina saamislugu.

Lisaks mudelitele armastab ta ka pärismasinaid ning räägib elavalt Kambja tuletõrjujate külaskäigust Kodijärvele. „Meil oli kihvt päev Kodijärvel järve ääres, seal, kus on tuletõrje-
hüdrant, kust tuletõrjeautod võtavad vett,“ räägib Valdek. „Kohal oli 2 tuletõrjeautot Kambjast. Sõitsime tuletõrjeau-
toga ümber majade, sireen huilgas. Saime tuletõrjeooliku veejoaga pritsida ja tuletõrjeriideid selga proovida,“ jutustab ta. „Tuletõrjeautod meeldivad mulle hirmsasti,“ tunnis-
tab Valdek.

Kodijärvel tegeleb Valdek peamiselt õuetöödega: talviti kühveldab lund ja liivatab teid, suvel kastab puid, põõsaid, istikuid ja lilli. Lund roogib ta talvel ka sugulastel külas käies. Ka Valdekul käivad mõnikord külalised. Tavaliselt külastavad ema ja vend oma perega teda juulikuus, kui Valdekul on sünnipäev.

Valdek on eluga Kodijärvel rahul. Ta kiidab oma tegevusjuhendajat Kirsikat, kes on nii Valdeku kui Riina tugiisik. Koos käiakse kord kuus Elva Kaubanduskeskuses kauba-reisil.

Ka Kodijärvel harrastab Valdek koorilaulu. Ta on üles astunud hooldekodude laulupidudel Kernus, Türil ja Viljandis. Valdekule meeldivad matkad, mida Kodijärve Kodus korraldatakse. Kaks aastat tagasi käidi Piusa koobastes, möödunud aastal Taevaskojas. Sel sügisel on plaan rongiga Ilumetsa sõita, et seal ringi matkata.

* Valdeku soovil ei avalda Vaimupuu tema perekonnanime.

Valdek ja tema sõbranna Riina.

Kodijärvel on Valdeku sõnul hea rongidega tegeleda.

Valdeku "depoo".

KOKKUVÕTE

Valdek elab Kodijärve Kodus ning on eluga rahul. Ta armastab väga ronge ja tuletõrjeautosid, mängib bowlingut ja laulab kooris.

Rannar Vassiljev

ÜHISKONNA SUHTUMINE puuetega inimestesse peab muutuma

TEKST: küsimustele vastas Rannar Vassiljev
FOTOD: Erakogu

Rannar Vassiljev on Eesti poliitik. Ta oli 9. aprillist kuni 14. septembrini 2015 tervise- ja tööminister Taavi Rõivase teises valitsuses. Ta on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna volikogu liige.

KAS JA KUI PALJU OLETE VAIMUPUUETEGA INIMESTEGA KOKKU PUUTUNUD?

Vaimupuuetega inimestega olen puutunud kokku oma töös Rakveres sotsiaalala abilinnapeana ning nüüd ministriametis. Näiteks käisin mõned nädalad tagasi külas Jämejalas, kus tutvusin ka puuetega inimeste eluoluga.

MIS ON PLAANIS TEHA VAIMUPUUETEGA INIMESTE HEAKS?

Vaimupuudega inimesed on tervise- ja tööministri hoole all samaväärselt kui kõik teised ühiskonnaliikmed. Töövõimereform, erinevad sotsiaaltoetused, haigekassateenused – kõik see, mida riigis inimeste aitamiseks ja toetamiseks tehakse.

Isiklikult arvan, et ühiskonna suhtumine puuetega inimestesse peab muutuma – inimene on inimene ning tema väärikus ja võimalus ühiskonnas osaleda peaks olema elementaarne. See on ka plaanitava töövõimereformi peamine mõte.

Vaimupuuetega inimeste olukorda parandavad oluliselt lähiaastatel kavandatud ja elluviidavad erihoolekande muudatused. Lähtuvalt kehtivast erihoolekande arengukavast on fookuses on lahendused, mis aitavad tuua erivajadustega – sealhulgas vaimupuuetega – inimesi tavaellu. Senised suured, asustamata piirkondades ja kehvast seisusest erihoolekandeasutused korraldatakse ümber väiksemateks peretüüpi majade kompleksideks, abiks 56 miljonit eurot euroliidu raha. Suured ühiselamutüüpi erihoolekandeasutused kujundatakse ümber kuni 30-kohalisteks hooldekodudeks, kusjuures senisele 1200 kohale lisandub veel 200.

Vaimupuuetega inimestele on toeks ka pikaajalise kaitstud töö teenus, mis käivitub 2016. aastast sotsiaalkindlustusameti eestvedamisel. Selle käigus õpetame puuduva töövõimega inimestele töötamiseks vajalikke oskusi ning pakume n-ö turvalises keskkonnas töösarnaseid tegevusi, abiks 29 miljonit euroliidu raha.

MILLINE ON TEIE NÄGEMUS ERIVAJADUSTEGA INIMESTE TOIMETULEKUST JA SELLE EDENDAMISEST EESTIS?

Olen kindel, et alati saab teha olukordi paremaks, sellel soovil ei ole piire ees. Teine asi on, kui kaua üks või teine plaan teostamiseks aega võtab. Minu nägemus on selline, et mida arenenum on ühiskond, seda paremini tulevad selle liikmed toime, sealhulgas erivajaduste-

ga inimesed. See puudutab nii füüsiliste kui vaimsete puuetega inimesi.

Kui rahast rääkida, siis lisaks juba mainitud 56 miljonile erihooletunde parandamiseks suunatavale eurole ning 29 miljonile pikaajalise kaitstud töö eurole eraldame lähiaastatel 32 miljonit selleks, et kohalikud omavalitsused saaksid osutada erivajadustega inimestele paremaid teenuseid. 12 miljonit eurot on mõeldud erivajadustega – sealhulgas vaimupuudega – inimeste kodude nende vajadustele vastavaks kohandamiseks ning teist sama palju selleks, et tööelised erivajadustega inimesed saaksid rohkem ja paremaid abivahendeid.

Kindlasti on siin selles aspektis suur roll ka kohalikel omavalitsustel, kes tegelikult ju inimesele kõige lähemal ning paljud toimetulekuga seotud küsimused on hoopiski nende pädevus ja vastutus.

MILLINE TEIE ARVAMUS TÖÖVÕIMEREFORMIST?

Kui töövõimereform rakendub nii, nagu ta on plaanitud, peaks sellest olema puudega inimestele tuge ja abi. Inimesi, kes on siiani reeglina oma puude tõttu ühiskonnaelust ja tööturult kõrvale jäetud, saab paremini ühiskonda integreerida ja neile vääriskamat elustiili pakkuda. See tähendab tunnet, et nad saavad olla kasulikud ja teenida ise osa enda sissetulekust, võimalust ennast teostada, oma võimeid ja oskusi arendada.

KAS OLETE KUNAGI KAHETSENUD, ET OLETE POLIITIKASSE ASTUNUD?

Naljaga pooleks tuleb märkida, et ikka iga nädal korra tuleb selline mõte pähe, aga kui asjadesse süveneda ja vaadata poliitiku elu seda poolt, et saab Eesti elu paremaks muuta, siis läheb kahetsus mööda.

MIDA ARVATE AJAKIRJAST VAIMUPUU?

Arvan, et selline ajakiri on vaimupuudega inimestele ja nende hooldajatele väga vajalik.

MIDA SOOVITE AJAKIRJA VAIMUPUU LUGEJATELE?

Soovin kindlasti tervist! Aga soovin ka, et teil läheks elus kenasti, et saaksite tegeleda asjadega, mis teile meeldivad, et teil oleks sõpru ning positiivsust elus ja suhetes. Soovin, et tunneksite end õnnelikuna. Vahel võib see õnnetunne olla pisikestes asjades – et te oskate ja tahaksite neid märgata. ■

Vaimupuu soovib Rannar Vassiljevile edu edaspidiseks ning loodab, et siin toodud head ideed viib ellu uus tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski.

Rannar Vassiljev külas Tartu Käopesa Lastekodus.

Võisiku mõisahoon

90 AASTAT ERIHOOLEKANNET VÕISIKUL

Käesoleva aasta juulikuus tähistati Võisikul järjepideva erihoolekande osutamise 90. aastapäeva Võisiku mõisas. Pidul oli mõisateemaline, lähtudes kunagi Võisikul elanud Bockide mõisnikupere loost, ning kõik – nii oma töötajad kui külalised – olid riietunud mõisarahvale sobivatesse kostüümidesse.

TEKST: Terje Teder, Võisiku Kodu juht, AS Hoolekandeteenused
FOTOD: Võisiku Kodu

Esimene Eesti Vabariigi algusaastatel võõrandati mõisad ning Võisiku mõisahäärberit otsustati kasutama hakata vanurite ja nõdrameelsete varjupaigana. 1925. aasta jaanuaris saabus Võisiku kaunisse mõisahäärberisse Jaan Reinardt – esimene hoolealune. Kuu lõpuks oli vanureid juba viis ja saabusid ka esimesed nõdrameelsed. Peagi jagati varjupaik osakondadeks, maja ülemisel korrusel asusid juhataja elu- ja tööruumid ja ka määratsevad hoolealused. Allkorrusel oli söögituba ja vanurite eluruumid. Asutuse esimene juht Golding rajas 15 aastaga hästitoimiva hooldekodu, kus hoolealused tegid tööd, aiad, põlud ja loomakasvatus olid heal järjel. Sõja-aastatel õnnestus varjupaiga hoonetel jääda puutumatuks ja elanikud pidasid rasketele aegadele vastu. Algusaastatel elas siin 100-130 hoolealust.

Alates 1948. aasta maikuust nimetati Võisiku varjupaik ümber Invaliididekoduks. Hoolealuste elu ei olnud toona kerge, mõisamaja 17-s toas elas kokku 132 hoolealust ja nendega tegeles kokku 14 töötajat. 1960-ndatel aastatel arenes hooldekodu jõudsalt, hoolealused kaasati töösse abimajandis, parandati elutingimusi.

1962. aastal valmis uus ravikorpus, tänane 3. maja, mis oli toonase juhi Leo Viksi n-ö elutööks Võisikul.

1975. aastaks oli hoolealuseid juba 325, töötajaid umbes 100 ja taas kummitas ruumipuudus. 1981. aastal valmis tänane 5. maja ja asutus nimetati ümber Võisiku Internaatkoduks. Ehitati korterelamuid töötajatele ja juurde tuli hoolealuseidki. 1982. aastaks oli Võisikul 524 hoolealust ja 132 töötajat. Võisikust oli saanud Eesti suurim hooldekodu. 1990-ndatel jätkus direktor Kuldma hoole all arendamine ja ehitustööd. Paraku jäidki osad neist töödest lõpetamata. 1990ndatest alates hakati suurt tähelepanu pöörama ka töötajate ja hoolealuste koolitamisele, samuti tööteraapiale.

Aastal 2008 loodi AS Hoolekandeteenused ning seni Jõgeva Maavalitsusele allunud Võisiku hooldekodu läks aktsiaseltsi alluvusse. Endiselt on Võisiku Kodu üks suurimaid Eestis. Täna paeval osutatakse meil teenust 373 kliendile ja töötab kokku 130 töötajat.

Tänases Võisiku Kodus osutatakse ööpäevaringset erihooaldusteenust psüühikahäiretega, vaimu- ja liitpuudega inimestele. Väiksemas mahus osutame toetavaid teenuseid, nagu toetatud elamine, toetatud töötamine ja igapäevaelu toetamise teenus. Meie asutuse juhtlauseks on on „tegasama elu kodud“. Meie elanikel on palju erinevaid võimalusi vaba aja sisustamiseks, erinevate huvitegevustega tegelemiseks, paljud käivad tööl. Võisikul tegutseb ka 2013. aastal käivitatud väga aktiivne kliendiesindus. Nad annavad igakuiselt välja seinalehte endakirjutatud artiklite, luuletuste ja pildistatud fotodega ja räägivad kaasa Kodu töös. Meie kliendiesinduse juht Viktor on osalenud väga edukalt erinevatel fotokonkurssidel, ka Vaimupuu konkursil. Samuti on tema fotode näitus olnud üleval erinevates Jõgevamaa paikades koos meie maalikunstniku Guido maalidega.

Võisiku Kodus oleme võtnud endale eesmärgiks aidata ja toetada oma kliente teel võimalikult iseseisvasse ellu, olgu see siis kogukonnas elamise teenus või päris oma kodu. See on suur väljakutse ja üksi me sellega hakkama ei saa. Siin on vaja suurt ametkondlikku koostöövõrgustikku: eestkostjad, omavalitsused, rehabilitatsiooniasutused, kogukonnad kes oleks valmis omaks võtma ja toetama ning muidugi riik seaduste, teenuste ja toetuste poolelt. Sama tähtis on koostöö klientide lähedastega, et nad hakkaksid nägema haiguse taga inimest, saaksid üle oma hirmudest ja kõhklustest. Loodan, et suudame selgitada, et tegelikult oleme me kõik ühesugused inimesed. Igaühel on oma probleemid, veidrused, eripärad. Lihtsalt tuleb osata teise inimese erilisusega arvestada ja leida teed, kuidas koos edasi liikuda. Sellel teel kohtab sageli vastupanu ning on võimalik vastastikune mittemõistmine. Meie kui professionaalide tööks on omalt poolt teha kõik avaliku arvamuse parandamiseks ja koostöö arendamiseks.

Rohkem infot Võisiku Kodu tegemiste kohta:
<https://www.facebook.com/pages/Tegusama-Elu-Kodu-Võisikul>
<https://www.facebook.com/voisikukodukasitoo>

Mõisapreilid puhkehetkel.

Päevajuhid Eiko Kuusik ja Annely Haidak.

Uskumatu vahumölli!

ERIVAJADUSTEGA INIMESED KOHTUSID KODIJÄRVEL

7.-9. juulil toimus iga-aastane erivajadustega inimeste öppelaager Tartumaal, Kodijärve mõisas. Öppelaageris on ühendatud teadmiste täiendamine tegevuste käigus ning lõbus ajaveetmine. Seekordne laager oli järjekorranumbrit juba 11. Igal aastal korraldab laagrit erinev organisatsioon. Möödunud aastal toimus laager Hiiumaal, kus rändlipp ja kell anti üle Kodijärve Kodule.

TEKST: Imbi Rego, AS Hoolekandeteenused Kodijärve
FOTOD: Tiina Azojan

Kodijärve Kodu alustas laagri korraldamist juba möödunud aastal. Algul oli kavas teha suur-üritus kusagil kaugemal, ent siis otsustati oma kodu kasuks – asub ju Kodijärve mõis looduskaunis kohas ning siia on alati tore inimesi kutsuda. Et laagri korraldamise kogemused olid kesised, otsustati läheneda asjale lihtsalt – elu koosnebki ju lihtsatest asjadest. Nii sai eesmärgiks teha laager, mis oleks põnev ja huvitav, kus saaks palju nalja ning mis jääks kauaks meelde.

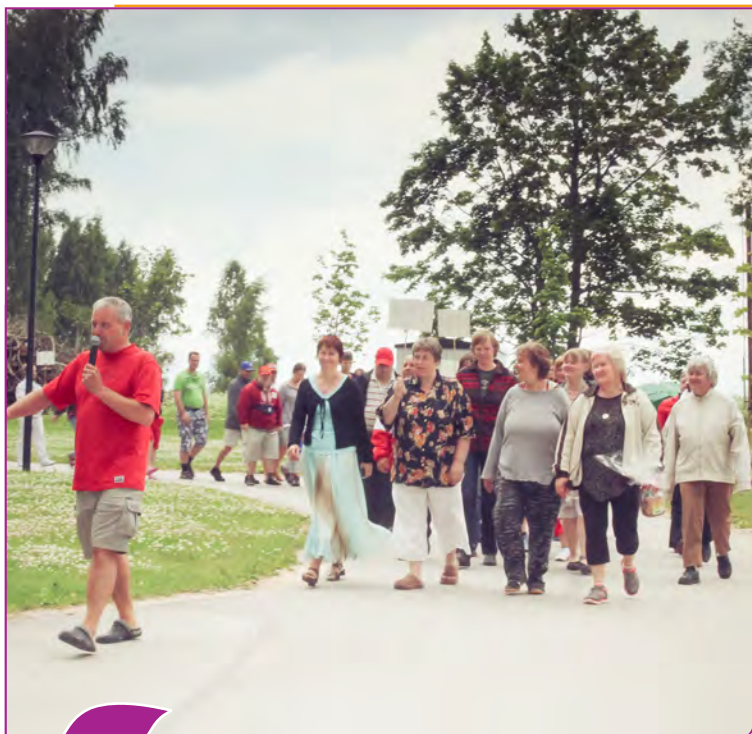
Ürituse eestvedaja ja kogu visuaalse ning sisulise osa väljamõtteleja oli Kodijärve tegevusjuhendaja Merle Miilmann, lisaks löid korralduses kaasa teised Kodijärve Kodu töötajad ja vabatahtlikud ning AS Hoolekandeteenused aitas toetlustusega.

Laagrilisi oli kohal Hiiumaalt, Antslast, Kuusalust, Raplamaalt, Maarja külast ja loomulikult Kodijärvelt. Nagu traditsiooniks saanud, avati laager piduliku rongkäigu ja lipuheiskamisega. Iga noorteühendus tegi väikese tutvustava etteaste. Järgnesid spordimängud ja meeleolukas vahupidu. Trallimine vahu sees oli äge ja meeldis kõigile.

Järgmisel päeval alustati kohe aktiivse tegevusega. Järve kaldal sai kala püüda ja ujuda. Õueasfaldile rulliti lahti tapeedirull ning ühisjoonistamise käigus joonistati selle valgele poolele pikk pildirida. Päev jätkus jalutuskäiguga Pangodi järve matkarajal. Pargijoogas sai igaüks oma painduvuse proovile panna. Öhtul korraldati mälumäng erivajadustega noortele ja nende juhendajatele, mille võitsid hiidlased. Päeva lõpetas meeleolukas karaoke ja koos vihuti tantsu poole ööni.

Viimase päeva pidulikul lõputseremoonial langetati laagrilipp, et see teatepulgana üle anda järgmistele korraldajatele – Vahtra Tugikeskusele Raplast. ■

Laager algas rongkäiguga.

Pargijooga - joogaharjutused vanas mõisapargis.

Kaluri kimbatu: kas on alamõõduline või ei?

Ühisjoonistamine.

KOKKUVÕTE

Tänavu toimus erivajadustega inimeste õppelaager Kodijärvel. Kolm päeva täis õppimist, puhkamist ja sõpradega suhtlemist möödusid kiiresti.

Vahupeost tundsid rõõmu nii suured kui väikesed.

Vaimupuu peatoimetaja tööhoos.

Oma oskusi sai proovile panna täpsussõidus.

Emotsioonid seinast seina!

Tiina Saar-Veelmaa

KUIDAS LEIDA SOBIVAIM TÖÖKOHT?

Vaimupuu küsimustele vastas karjäärinõustaja
Tiina Saar-Veelmaa.
FOTO: Erakogu

SOBIVAIMA TÖÖKOHA LEIDMISEKS ON VAJA ESI-
TADA ENDALE KÜSIMUSI: „MIDA MA OSKAN?“ JA
„MIDA MA TAHAN?“ KAS ON OLEMAS SPETSIALIST,

KES AITAKS VAIMUPUUDEGA INIMESTEL NEID KÜ-
SIMUSI ESITADA NING SEEJÄREL NEID SOBIVAIMA
AMETI POOLE SUUNATA?

Selle küsimusega tegelevad kõik karjäärinõustajad üle Eesti. Nemad valdavad meetodeid, kuidas välja uurida, mis on inimese tugevused, võimed, oskused, unistused, aga ka piirangud. Samuti oskavad nad aidata luua tegevuskava, kuidas siis endale sobiv eneseteostus lõpuks saada.

Hea muidugi, kui neil oleks kompetents just selles valdkonnas ja koostöövõrgustik, kelle poole pöörduda.

KUIDAS TÕSTA VAIMUPUUDEGA INIMESE ENES-
KINDLUST TÖÖOTSINGUIL?

Igal töötajal on omad tugevused ja ka oma nõrkused, piirangud. Selles mõttes ei erine vaimupuudega töötaja tavalisest töötajast. Vaimupuudega inimese puhul on väljakutseks hoopis küsimus, kuidas võtta maha tööandjate hirme ja aidata neil näha koostöökohti, võimalusi vaimupuuetega inimeste kaasamiseks. Ilmselt oleme siin ühiskonnana kinni veel teatud stereotüüpides.

PALJUD VAIMUPUUDEGA INIMESED TÖÖTAVAD
EDUKALT ABITÖÖLISTENA, KORISTAJATENA, SAA-
VAD HAKKAMA VÄLITÖÖDEL VÕI SPETSIAALSETEL
JUHENDATUD TÖÖKOHTADEL, TÖÖINKUBAATO-
RITES, NAD ON OMANÄOLISED KUNSTNIKUD JA
NII EDASI – AGA KAS NAD SAAKSID KA TÖÖTADA
NÄITEKS MÕNE HOTELLI ADMINISTRATSIOONIS
VÕI IT-S?

Usun, et paljude tööandjate jaoks jooksebki sealt kuskilt arusaamise piir, et nad ei taju tegelikke võimalusi, on palju hirme ja eelarvamusi.

Enesekindlust annavad teadmised oma võimadest ja piirangutest. Pingeid võtaks maha ka see, kui erivajadusega inimene ise suudaks selgitada ja anda märku, mida vajab. Tuleb olla avatud ja harida tööandjaid endaga sobivalt käituma. **Töösuhe on väärtuste vahetamine – töötaja loob väärtust, tööandja tasub selle eest rahalises väärtuses vastu.** Kui töötaja tunnetab end kui väetit ja õnnetut, keda tuleb mõista ja aidata, siis ei ole enam tegemist võrdse töösuhtega. Töötaja paneb end sellisel juhul juba ette kannataja rolli ja see muudab kogu töösuhte pingeliseks.

Indu annavad alati juurde edulood, teiste õnnestumised ja kogemused, millest õppida. Sellepärast võiksid vaimupuudega inimesed, nii need, kes tööd otsivad kui need, kes on juba leidnud, omavahel neist teemadest tööklubides rääkida. Ka kogemusnõustamine oleks abiks inimeste poolt, kes on samast kogukonnast.

Loomulikult peaks ka ühiskonna tasemel veelgi avatumalt rääkida kogu temaatikast, võimalustest ja piirangutest.

KUIDAS LAHENDADA OLUKORDA, KUS TÖÖANDJA EI NÄE PÕHJUST/VÕIMALUST MAKSTA TÖÖTAJALE ROHKEM KUI VAID MIINIMUMPALKA, KUNA TEGEMIST ON VAIMUPUUDEGA INIMESEGA?

Sellisel juhul oleks tark pöörduda tööinspektsiooni ja küsida asjatundlikku nõu sealt. Ettevõtete palgapoliitikatel on alati palju erinevaid nüansse, oluline on selgeks saada, mis on tegelik loodav väärtus ja kas tasu selle eest on õiglane, kas palgataste on organisatsiooni tasemel võrdne teiste sama tööd tegevate inimestega.

Töövõimereformiga loodetakse hinnata vaimupuudega inimese võimekust ja suutlikkust. Kuidas kindlustada, et võimekus ja eelistused omavahel sobiksid? Kõik vaimupuudega inimesed ei taha ju olla „kärulükkajad“ ja koristajad, kuigi nad sellega hakkama saavad.

Hindamiseks on vaja pädevaid meetodeid. Suur oht on inimestele liiga teha, kui mängus on ka toetused ja elamise turvalisus.

Minu nägemust mööda on tegemist kahe erineva asjaga – üks asi on võimekus ja suutlikkus tööturul hakkama saada, teine aga soov – mida ma üldse tööturul teha tahan ja saan. Sarnane retoorika on tekkinud ka tavatöötute puhul, kus töötuna arvel olevad inimesed tunnevad survet, kui nad piisavalt kiiresti ei leia huvipakkuvat erialast tööd või ei suuda ümber õppida uue karjääri suunas.

Meil eksisteerib ikka veel uskumus, et iga töö on väärt tegemist, liiati kui sul tööd pole. Kahjuks aga viib mittesobiva töö tegemine või ebasobiv töökeskond läbipõlemise ja stressini samamoodi kui see, kui meil ei ole tööd ja eneseteostust või tunne end kasutuna.

**"Vahttra"
Tantsud
Tähtedega
2015**

**30. oktoobril ja 6. novembril
kell 18.00**

Rapla Kultuurikeskuses

**Võimalus osta "Vahttra" käsitööd
õnneloo - iga loo võidab**

Pilet 5 €

"Vahttra" tegevuse toetus

VALITSUS KIITIS HEAKS TÖÖVÕIMEREFORMI EDASILÜKKAMISE EELNÕU

Valitsus kiitis 10. septembril heaks seaduseel-nõu, mis lükkab töövõimereformi mahukaima komponendi ehk uutel alustel hindamise poole aasta võrra edasi.

TEKST: valitsuse pressiteade

Otsus on järg kevadisele tervise- ja tööminister Rannar Vassiljevi ning sotsiaalkaitseminister Margus Tsahkna ettepanekule. „Selle eelnõuga ei muuda me töövõimereformi põhimõtteid, küll aga aitame kaasa, et seadus rakenduks võimalikult valutult ning tagaks sujuvama ülemineku uuele süsteemile,“ rääkis minister Vassiljev.

Heakskiidu saanud töövõimetoetuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohaselt käivitub uutel alustel töövõime hindamine järgmise aasta 1. juulist.

Edasilükkamine tagab parema valmisoleku töövõimereformi rakendamiseks (rakendusaktid, IT-arendused). Täiendavat aega oli vaja ka selleks, et tagada kvaliteetse töövõime hindamise teenuse sisseostmine. Kuuekuuline lisaaeg võimaldas samuti analüüsida töövõime hindamise meetodika katsetamise tulemusi ja teha meetodikas vastavaid täiendusi enne töövõime hindamise teenuse hankeid.

TEENUSED KÄIVITUVAD JAANUARIST

Eelnõu jõustumisel rakendub ka teine oluline kevadel kokku lepitud põhimõte „uued teenused enne, uus hindamine pärast“. See tähendab minister Vassiljevi sõnul sujuvamat üleminekut uuele süsteemile ning reformi komponentide asetamist õigesse järjekorda, lähtudes muuhulgas puuetega inimeste esindusorganisatsioonide soovistest.

„Me anname töövõimetuspensionäridele kõigepealt aega harjuda uue olukorraga ehk proovida 1. jaanuarist suurt hulka uusi töövõimereformiga käivituvaid teenuseid. Ning reformi teine pool, aktiivsushõuded ja sellega seonduv, käivitub hiljem,“ rääkis Vassiljev.

1. juulist 2016 käivitub hindamine vaid osaliselt ehk n-ö uutele sisenejatele. Praegused töövõimetuspensionärid on oodatud töötukassasse sellest omakorda pool aastat hiljem ehk 1. jaanuarist 2017. Ka siis pole vaja tulla kõigil korraga, vaid viie aasta jooksul – vastavalt sellele, millal konkreetse isiku pensioni kehtivuse täht-aeg kukub.

SISSETULEKUAUKU EI TULE

Eelnõuga ennetatakse ka sissetulekuaugu tekkimist, mis tekiks inimestel üleminekul ühelt süsteemilt teisele. Nimelt, kui praegust töövõimetuspensionari makstakse inimesele kuu alguses etteulatuvalt, siis uut töövõimetoetust tagant järele ehk järgmise kuu alguses. Nii tekib üleminekuhetkel – ühelt süsteemilt teisele liikumisel – üks kuu, kus inimene ei saa enam vana pensioni, aga tema kontole ei laeku ka veel uut toetust.

„Selline olukord on ebaõiglane, mistõttu kehtestame eelnõuga süsteemi, kus sissetulekuaugu ei teki. Me maksame inimesele üleminekuhetkel erandkorras ühe toetuse lisaks,“ lubas minister Vassiljev.

Eelnõuga muutub lihtsamaks ka töövõime ja puude raskusastme samaaegne taotlemine ehk n-ö ühe ukse poliitika. „Vastavalt eelnõule saab sotsiaalkindlustusamet edaspidi kasutada puude hindamiseks sama arstlikku ekspertarvamust, mida töötukassa kasutab töövõime hindamiseks, mis säästab nii inimese kui asutuste aega ja vaeva,“ selgitas sotsiaalkaitseminister Margus Tsahkna.

Töövõimereformi eesmärk on toetada praeguste töövõimetuspensionäride ning uute töövõimeskeemi sisenejate täisväärtuslikku elu ja väärikat ühiskonnas osalemist läbi tööleaitamise, arvestades nende isiklikku võimekust. Protsessi käigus pakutakse vähenenud töövõimega inimestele hulgaliselt uusi teenuseid, uuendatakse hindamist, tõstetakse toetusi ning parandatakse abivahendite kättesaadavust.

KOKKUVÕTE

Palju kirgi kütnud töövõimereformi õnneks veel niipea vastu ei võeta. Poole aasta jooksul on ametnikel aega end tegelike probleemidega kurssi viia.

Laulupeotule süütasid Karula Kodu esindus ja laulupeo korraldajad.

VILJANDI VÕÕRUSTAS erilist laulupidu

TEKST: Kaie Pukk, Erilise laulupeo peakorraldaja, Karula Viljandi Kodu, AS Hoolekandeteenused.
FOTOD: Triinu Järvi

27. augustil kogunes Viljandi laululavale ligi 500 erivajadusega inimest kõikjalt Eestist, et pidada maha järjekorras juba seitsmes erivajadustega inimeste

Erivajadustega inimeste laulupeotraditsioon sai alguse seitse aastat tagasi Kernu hooldekodust ning on ainulaadne, kuna tegemist on Eestis ainsa erivajadustega inimestele korraldatud laulupeoga.

AS Hoolekandeteenused Karula Kodu eestvedamisel korraldatud peole tuli 35 koori erivajadusega inimestele teenust pakkuvatest keskustest. Kohale tuli 18 erivajadustega inimestega tegelevat organisatsiooni üle Eesti ja AS Hoolekandeteenused 17-st kodust. Seekord oli rekordarv külalisi – tuldi Pärnust ja Viljandist, Koerust ja Keilast, Tallinnast ja Tarvastult, Jõgevalt ja Paidest, Sakust ja Meegomäelt, Torist ja Vändrast, Imaverest ja Hellenurmest ning Tahevalt ja Raplast.

Kella 10 paiku kogunesid esimesed laulupeolised, ilm oli ilus ja tuju kohale jõudnutel väga hea. Kella 11-12 oli proov, kus dirigent Karin Taukari käe all hakkasid helisema ilusad selgeks õpitud viisid. Lauljad ja juhendajad olid väga suure töö ära teinud. Kõik sujus plaanipäraselt. Tund aega lauluproovi seljataga, keha kinnitatud, esinemisriided selga pandud – saabuski rongkäigu aeg.

Rongkäigu eesotsas sammusid AS Hoolekandeteenused lippu kandev Karula Kodu noormees Aleksei, dirigendid Karin Taukar ja Kirsika Teekel, ning eelmise laulupeo korraldaja, Türi Kodu laulupeotule kandja ja Erilise Laulupeo idee algataja Ülle Viisimaa Väana-Viti kodust.

Türi kodu noormees Kaspar andis laulupeo tule üle tänasele korraldajale Karula kodule ja idee algatajale, kes süütasid Laulupeo tule Viljandi lauluväljakul juhendajate laulu „Kui mina hakkam laulemaie“ saatel. See oli ülev hetk.

Laulupeo juht, ansambel Bombillaze solist Kill Kaare ja laulupeo peakorraldaja Kaie Pukk kuulutasid laulupeo avatuks.

Laulupeo teematikat läbis kodu teema. Kodu kui Eesti-maa, kodu kui maa(kond), küla, kodu, pere... Kuna AS Hoolekandeteenused kodud asuvad üle Eesti erinevais paigus ja nii see mõte tuligi.

Ühendkoorid kandsid ette nii rahvaviise kui tuntud ning armastatud poplaule. Seekordsel laulupeol tuli esmaettekandele spetsiaalselt selle laulupeo jaoks kirjutatud Anu Röömeli laul „Kollane päike“. Autor on öelnud, et laulu luues pidas ta silmas järgmist: „Me kõik oleme mingis mõttes erinevad – välimus, anded, huvid, tervis – aga me kõik soovime, et meid hinnataks, tunnustataks ja armastataks just sellisena nagu me oleme. Ja et ka meie suudaks teist inimest vaadata eelkõige südamega.“ Just selle laulu refräänist tuli ka meie laulupeo alapealkiri „Laulan helisema maa“.

Vahepeal mängis meile neli lugu ansambel Bombillaz, kutsudes laulupeost osalejaid tantsuplatsile tantsima. See oli tore vaatepilt, kuidas kõik tantsuplatsile kogunesid ja südamest tantsisid.

Viimased kaks laulu kõlasid eriti pidulikult. Laulu „Kauges külas“ saatel tantsisid korraldajad koos Karula kodu elanikega ratastoolitantsu. Laul „Kollane päike“ läks korduvettekandele ja lauljad kutsusid autorit lavale, just nagu päris laulupeol.

Aitäh osalejatele, et aitasite meie erilisel laulupeol teoks saada! ■

Esinevad ühendkoorid.

Karula-Viljandi Kodu elanike ja juhendajate ühistants.

Röömsad laulud panid nii mõnegi jala tatsuma.

Laulurõõm laulukaare all.

KOKKUVÕTE

Erivajadustega inimeste laulupidu toimub igal aastal ja on järjest populaarsem. Sel aastal sai laulupidu endale oma laulu "Kollane päike".

MIS ON EQUASS?

EQUASS on Euroopa kvaliteedijuhtimise süsteem, mis aitab hinnata ja edendada sotsiaalteenuste kvaliteeti. EQUASSi märk antakse neile sotsiaalteenuste osutajatele, kelle teenused vastavad EQUASSi kvaliteedi nõuetele.

TEKST: Keiu Talve, Sotsiaalteenuste Kvaliteedi Keskus
Astangu KRK ja Vaimupuu

EQUASSi väljatöötamist alustas Euroopa Rehabilitatsiooni Platvorm juba 1992. aastal, kuna olemasolevad kvaliteedijuhtimise süsteemid ei sobinud täiel määral sotsiaalsektori vajadustele. Süsteemi väljatöötamisel kaasati sotsiaalteenuste ning kvaliteedi spetsialiste, eksperte ja asjatundjaid erinevatest Euroopa riikidest. Protsess võttis aega ligi kümme aastat.

Praeguseks on EQUASSil 2 taset: Assurance ehk baastase ja Excellence ehk kõrgem tase. Eestis rakendatakse hetkel vaid baastaseme kvaliteedisüsteemi ja seda tehakse alates 2010. aastast Euroopa Sotsiaalfondi rahastuse toel.

KES EQUASSI MÄRKI VÄLJA ANNAB JA MIS ALUSTEL?

EQUASS kvaliteedisüsteemi ainsaks omanikuks on EQUASS Euroopa ehk Euroopa Rehabilitatsiooni Platvorm. Eestis on alates 2012. aastast kohalikuks litsentsihoidjaks Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskuses tegutsev Sotsiaalteenuste kvaliteedi keskus. Vaid neil on õigus antud süsteemi Eestis levitada.

EQUASS kvaliteedimärgi saavad need sotsiaalteenuse osutajad, kelle teenused vastavad 10-le etteantud kvaliteedi põhimõttele ning 50-le kriteeriumile, mis on lahti seletatud EQUASS põhimõtete ja kriteeriumite dokumendis.

MIDA PEAB EQUASSI MÄRGI SAAMISEKS TEGEMA JA KAS NÕUDED ON RANGED?

Põhimõtetele vastavust kontrollib EQUASSi audiitor, kes viib asutuses läbi auditi. Küsitletakse juhtkonda, töötajaid, kliente ning rahastajaid ja koostööpartnereid. Samuti vaatab audiitor asutuse dokumentatsiooni.

Enne auditit peab asutus kindlasti üle vaatama kõik oma tegevused ning protsessid, et need oleksid kvaliteedi põhimõtetega vastavuses. Selles aitab märgitaotlejaid kohalik Sotsiaalteenuste kvaliteedi keskus, pakkudes koolitusi, kogemiskohtumisi, asutuste külastusi ning muid seminare ja infoüritusi. EQUASS konsultandid on abiks ka teenuse osutajate igapäevaelu mõtestamisel kvaliteedi kontekstis.

Nõuded iseenesest ei ole ranged. Antud kvaliteedisüsteem on piisavalt paindlik, et sobida suurtele ja väikestele asutustele ning erinevaid teenuseid pakkuvatele asutustele. Näiteks on kvaliteedisüsteemi rakendanud asenduskodud, erihooletandeteenuse osutajad, rehabilitatsiooniteenuse osutajad ning hooldekodud ja ka väikesed MTÜd, eraettevõtted ning suuremad riigi või kohaliku omavalitsuse asutused.

Kõige olulisem kvaliteedi põhimõtete rakendamisel on see, et asutuse juhtkond oleks kvaliteedi põhimõtete osas pühendunud, töötajad oleksid protsessi kaasatud ning fookuses oleks igapäevased tegevused.

Kvaliteet ei ole kunagi midagi ekstra, millega tegeleda – see ongi igapäevaelu.

MIDA TÄHENDAB SEE MÄRK KLIENDI JAOKS?

Kliendi jaoks tähendab see kvaliteedimärk, et teenusepakkuja on kõrgel tasemel ning teenuseid pakutakse kliendi vajadustest lähtuvalt, individuaalse plaani ja eesmärkide alusel, kliendi õigusi kaitstes ning austades, eetilisi põhimõtteid järgides, klienti ja tema lähedasi igati teenuse osutamisse kaasates, eesmärkide elluviimiseks sobivaid sekkumisi/tegevusi pakkudes ning parima tulemuse saavutamise nimel pingutades.

Kindlasti ei tähenda kvaliteetne teenus seda, et kliendi eest tehakse kõik ära. Vastupidi: oluline on klienti piisavalt toetada, et ta saaks ise otsustada, ise teha, ise mõelda, ise rääkida ja arvamus aval-

dada ning ise vastutada. Sel juhul on klient jõustatud ja tulemused kõige paremad.

KUI PALJUD ORGANISATSIOONID EESTIS KANNAVAD SEDA MÄRKI? KUI LEVINUD ON SEE MÄRK MUJAL MAAILMAS?

Eestis on hetkel ligi 80 teenuse osutajat, kes rakendavad või on rakendanud EQUASS kvaliteedisüsteemi. Hetkel on 43 kehtiva sertifikaadiga teenuse osutajat (kuna sertifikaat kehtib 2 aastat, siis osadel asutustel on tänase seisuga see aegunud).

Kogu Euroopa ulatuses rakendatakse antud kvaliteedisüsteemi 12 Euroopa riigis ja 2014. a lõpu seisuga oli 495-l asutusel EQUASS Assurance või Excellence kvaliteedimärk. See ühtlasi tähendab, et 128 000 kliendile osutatakse EQUASS kvaliteedi põhimõtetele vastavaid teenuseid.

Rohkem infot EQUASS kvaliteedisüsteemi kohta Eestis ja mujal saab järgnevatelt kodulehtedelt: www.equass.ee ja www.equass.be

EQUASSI SÜSTEEMI PÕHIMÕTTEID EDUKALT RAKENDANUD ASUTUSES:

- on juhtimine korras ja otsuste tegemise protsess on läbimõeldud ning läbipaistev
- on töötajad pühendunud, hoitud ning motiveeritud
- klientide õigused on kaitstud ning kohustused klientidele teada
- järgitakse eetilisi põhimõtteid
- kaasatakse teenuste pakkumisse ning arendamisse koostööpartnereid, töötajaid ning kliente ja vajadusel nende lähedasi. Samuti on oluline, et kõik need osapooled oleksid rahulolevad
- lähtutakse töös klientidega isikukesksuse põhimõttest ning arvestatakse klientide individuaalsete vajadustega
- vaadatakse klienti tervikuna ja teenus on suunatud elukvaliteedi tõstmisele või säilitamisele
- on tegevused eesmärgistatud ning saavutatakse oodatud tulemusi
- arendab pidevalt oma teenuseid ja võtab kasutusele uudseid lahendusi, et saavutada veelgi paremaid tulemusi

EQUASS kvaliteedisüsteemi rakendamist Eestis toetab Euroopa Sotsiaalfond läbi programmi TAT „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused 2015-2020“.

2014. AASTAL ALUSTASID VÕI JÄTKAVAD KVALITEEDISÜSTEEMI RAKENDAMIST JÄRGMISED ASUTUSED:

1. Ambromed Grupp OÜ
2. AS AA-LAN
3. AS Hoolekandeteenused / Vääna-Viti Kodu
4. AS Põlva Haigla / Taastusravi - ja reabilitatsioonikeskus
5. AS WASA, Taastusravi ja rehab. Osakond
6. Eakate Avahoolduskeskus
7. Eesti Psühhosotsiaalse Rehabilitatsiooni Ühing
8. EIT Tugiliisu
9. Kärkla Sotsiaalkeskus
10. Marienthali Psühhiaatria ja Psühholoogia Keskus
11. MTÜ Lastekeskus Tähetorn
12. MTÜ Papaver
13. Narva Hooldekodu
14. OÜ Aarika
15. SA Maarja Küla
16. SA Nõo Hooldekodu
17. SA Taheva Sanatoorium
18. SA Tuletorn Fond
19. SA Viljandimaa Hoolekandekeskus
20. SOS Lasteküla Eesti Ühing / Põltsamaa Lasteküla
21. Tallinna Laste Turvakeskus
22. Tallinna Tugikeskus Juks
23. Tartu Emajõe Kool
24. Tartu Hiie Kool
25. Tõrva Kodu / AS Hoolekandeteenused
26. Uuemõisa Kodu / AS Hoolekandeteenused

HÄRLIK KUKESEEN

TEKST: Toivo Niiberg
FOTO: Erakogu

Harilik kukeseen on üks neid söögiseeni, mille iga seeneline eksimatult ära tunneb. Kübar 3-10 cm, rebukollane, algul kergelt kumer ja hiljem lehtrikujuline. Seeneliha iseloomuliku tugeva puuviljalõhnaga ja toorelt väga kibeda maitsega.

Kukeseen kasvab Põhja-Euroopas, Põhja-Ameerikas, Himaalajas ja isegi Aafrika (Sambias). Ta kasvab sagedamini okas- ja segametsades. Ta kasvab niiskes samblas, keset rohtu või varisenud lehti.

Kui aga üks kukeseen leitud, tasub tema ümbert hoolikalt otsida, sest seened kasvavad sageli hulgakaupa koos ja võivad moodustada seeneringe.

Kukeseeni võib leida juuni lõpust kuni sügise esimeste tugevate öökülmadeni. Piksevihmad mõjuvad seente ilmumisele ja kasvule eriti soodsalt.

Kukeseened on rikkad ergosteriini poolest, nad on paistetusevastase ja immuunsüsteemi stimuleeriva toimega.

Oma ilusa kuldkollase värvuse eest võlgnevad kukeseened tänu karoteenile. Karoteenist toodab inimorganism endale vajalikku A-vitamiini. Karoteeni on kukeseenes mitu korda rohkem kui porgandis, seepärast kasutatakse Hiinas kukeseene preparaati nägemise korrigeerimisel ja kanapimeduse korral. Ainukese seenena sisaldab kukeseen ka C-vitamiini, mis teistes seentes puudub. Seega sisaldab kukeseen palju meile vajalikke vitamiine. Täheldatud on ka kukeseente kasvajate vastast mõju. Kukeseened aitavad põletikuliste protsesside korral, olles loomulikuks organismi kaitsjaks paheliste mikroobide eest.

Kuid seente kõige imelisem omadus on see, et nad võitlevad praktiliselt kõikide usside vastu inimorganismis. Sellist omadust – mitte ainult hirmutada ja viia organismist välja parasiite, vaid ümbritse-da parasiitide mune ja lahustada neid kilega – ei ole mitte ühelgi teisel seenel ja pole täheldatud ka ühelgi taimel. Kukeseene kibe maitse ja eriline lõhn teevad sellest väga ussikindla seene: ussitanud kukeseeni kohtab üliharva.

Valel käsitlemisel võivad kukeseened muutuda ootamatult vintsketeks ja kaotada oma hea maitse. Seente puhastamisel tuleb vältida vett ning seened kuivalt puhtaks harjata, raputada või pühkida; äärmisel juhul võib hõreda kurna peale asetatud seened veega korraks üle kallata, misjärel tuleks kollased iludused kohe köögipaberiga kuivaks patsutada. Et seened järgneval kuumtöötlemisel vintskeks ei muutuks, peab hoolega vältima kõrget temperatuuri ning liiga pikka kuumutamist. Õigem on kukeseened puhastada ja kohe pannil väheses võis või rasvas läbi praadida. Ka marineerida tuleks kukeseeni omas mahlas: puhastatud ja veidi väiksemaks tükeldatud kukeseened asetada keedunõusse ja lisada nõu põhja ainult sõrmpak-suselt vett. Nüüd aseta nõule kaas peale ja kuumuta tasasel tulel, kuni eraldub seenemahl. Lisa vajalik kogus äädikat, veidi suhkrut, soola ja maitseaineid. Kukeseenetel sobivad väga hästi lisaks nelgile ja piprale ka kardemon ning kaneel.

MAITSEV, TERVISLIK JA ISUÄRATAV KUKESEENEKASTE (UMBES NELJALE SÖÖJALE)

TEKST: Toivo Niiberg
FOTOD: Vaimupuu

2500 G KUKESEENI

1 SUUR PUNANE PAPRIKA

1-2 PUNAST MUGULSIBULAT

2 KLAASI PULJONGIT (2 KL KUUMA VETT JA 1-2
PULJONGIKUUBIKUT)

2 SL VÖID VÕI ÖLI

200 G KOHVIKOORT

1 TL SUHKRUT (KUJAGA)

1 SL NISUJAHU (KUJAGA)

1 SL VÄRSKET VÕI 1 TL KUIVATATUD TILLI

MAITSEKS SOOLA

1. Koori ja haki sibul. Lõika paprika väikesteks kuubikuteks.

2. Puhasta seened ja lõika väiksemaks, väikesed seened võid jätta ka terveks või lõigata pikuti pooleks.

3. Vala peale kuum puljong ja kuumuta kuni keemiseni. Lisa suhkur, veidike soola ja musta jahvatatud terapipart. Nüüd lisa juurde paprika, kuumuta keemiseni ja keeda mõni minut.

4. Pane rasvaine potti, kuumuta veidi ja lisa sibulakuubikud. Kuumuta pidevalt segades, kuni sibul muutub klaasjaks. Nüüd lisa hautatud sibulatele juurde tükeldatud seemed, sega kergelt läbi ja kuumuta kaane all, kuni eraldub seenemahl (4-5 minutit).

5. Sega tassis kohvikoor jahuga, hõõru korralikult, et segu oleks ühtlane ega sisaldaks jahutükke.

5. Vala segu hautisele peene joana juurde, hautist pidevalt segades. Kuumuta keemiseni, keeda mõned minutid.

6. Lisa peenestatud till ja serveeri. Kõrvale paku keedetud või praetud kartuleid, keedetud sõmerat riisi või tatart.

Head isu!